

УДК 631.15:338.43

ІНФОРМАЦІЙНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА СОНЯШНИКУ В УКРАЇНІ

***І.П. Кудінова, кандидат економічних наук
Г.В. Муравицька, студентка***

Розглянуто сутність інформаційно-консультаційного забезпечення виробництва соняшнику в Україні, оцінено стан його виробництва. Визначено місце і роль соняшнику для сільського господарства.

Інформаційно-консультаційне забезпечення, дорадча служба, виробництво, соняшник.

Вирощування соняшнику завжди було традиційною галуззю сільськогосподарського виробництва України і важливою складовою стратегії економічного розвитку держави.

Сучасний етап розвитку сільськогосподарського виробництва характеризується виснаженням природних ресурсів, швидким зростанням населення планети, а також посиленням конкуренції у сфері бізнесу. Тому наявність об'єктивної інформації і вміння її ефективно використовувати визнане сьогодні найважливішим чинником успіху в аграрному секторі [1].

Значна роль інформації в економічних і суспільних процесах, бурхливий розвиток нових високоефективних інформаційних технологій та їх значний вплив на організацію виробничих процесів стимулювали появу та розвиток нового напрямку діяльності – інформаційно-консультаційного. Саме тому, на нашу думку, питання організації інформаційно-консультаційного (дорадчого) забезпечення виробництва соняшнику в Україні на сьогодні є досить актуальними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічне обґрунтування сутності та напрямів інформаційно-консультаційної діяльності в аграрній сфері висвітлені в працях вітчизня-

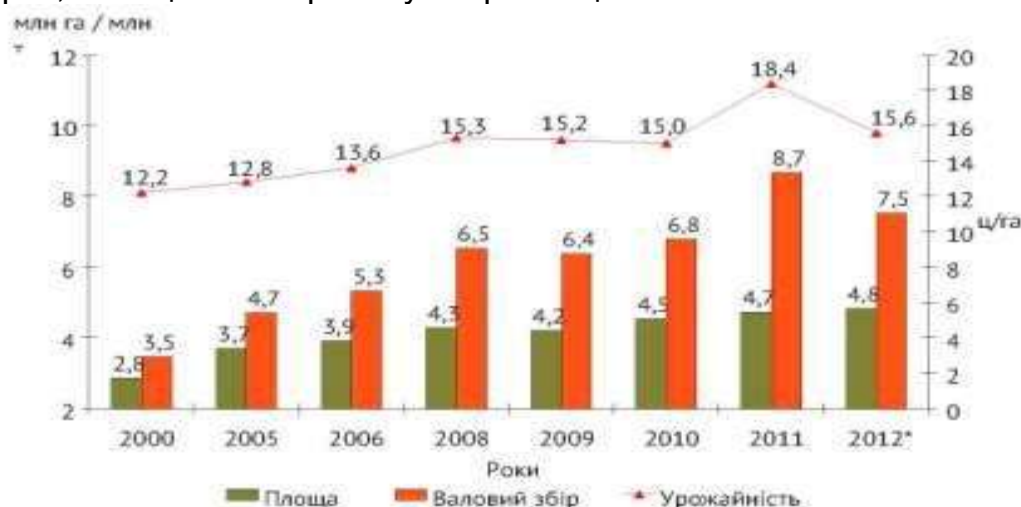
них і зарубіжних учених: Н.Ю. Брюховецької, В.В. Дерлеменка, Ю.С. Коваленка, В.М. Кошелева, М.Ф. Кропивка, П.Т. Саблука, Б.К. Скирти, С.О. Тивончука, О.В. Ульянченка та ін. Але в умовах динамічного розвитку аграрного сектору економіки України виникає потреба в пошуку та обґрунтуванні сучасних механізмів ефективного інформаційно-консультаційного забезпечення виробництва.

Мета дослідження – поглиблення теоретичних та організаційно-економічних засад інформаційно-консультаційного забезпечення виробництва соняшнику в Україні.

Виклад основного матеріалу. Соняшник – друга за популярністю сільськогосподарська культура, у вирощуванні якої зайнята найбільша кількість суб'єктів сільськогосподарської діяльності України. Основне вирощування культури зосереджено на великих та середніх сільськогосподарських підприємствах. Так, частка сільськогосподарських підприємств у загальному виробництві становить 65 %, фермерських господарств – 19 %.

Упродовж останніх років в Україні спостерігалася тенденція до збільшення виробництва насіння соняшнику. Якщо у 2005 р. врожай цієї культури становив 4,7 млн т, то у 2011 збільшився до 8,7 млн. Цьому сприяло розширення посівної площі торік до 4,7 млн га, що на 28 % перевищує 2005 р. Разом із розширенням площі підвищувалася врожайність. У 2011 р. середня врожайність соняшнику становила 18,4 ц/га, що на 22 % перевищує попередній рівень, та на 5,6 ц/га показник 2005 р. За обсягом посівних площ соняшник поступається лише зерновим культурам - пшениці та ячменю (див. рисунок).

Також соняшник є основною олійною культурою в Україні, яка, порівняно з іншими, дає найбільше олії з одиниці площі. Насіння районованих сортів і гібридів містить понад 48– 50 % жиру, 16– 19 % білка, а вихід олії при заводській переробці становить майже 47 %. Олія широко використовується для виготовлення маргарину, консервів, хлібних і кондитерських виробів, а також застосовується у миловарній, лакофарбовій та інших галузях промисловості. При переробці насіння, крім олії, одержують макуху або шрот, які є цінним кормом у тваринництві.

Динаміка виробництва насіння соняшнику в Україні

Зазначимо, що Україна є одним із лідерів світового експорту продуктів переробки соняшнику. За даними серпневого звіту USDA, світовий ринок сподівається отримати від України в 2012/13 маркетинговому році 3,9 млн т соняшникової олії. Частка України у світовій торгівлі соняшnikовою олією оцінюється на рівні 57 %, що підтверджує одноосібне лідерство за зовнішнім продажем цього продукту. Для порівняння: експорт олії з Росії становитиме 11% світового продажу, Аргентини – (17%). Загалом Україна експортує соняшникову олію у 88 країн, серед яких Індія, яка купує до 27 % зовнішнього товарного фонду, країни ЄС – 22 %, Туреччина – 12, Єгипет – 8, Росія – 6 [3].

Зазначимо, що вирішення завдання збільшення виробництва насіння соняшнику, підвищення ефективності його виробництва та поліпшення якості потребує радикальних перетворень економічних відносин, прискорення науково-технічного прогресу і соціальної перебудови села. Рушійною складовою вирішення цих питань є система інформаційно-консультаційного забезпечення виробників аграрної продукції.

Система інформаційно-консультаційного (дорадчого) забезпечення в аграрному секторі економіки складається з чотирьох основних підсистем: інформаційно-довідкової, консультаційної, інноваційної, навчальної [2].

Інформаційно-консультаційний процес складається з двох компонентів забезпечення – інформаційного та консультаційного. Інформаційне забезпечення – доведення до виробників аграрної продукції інформації, яка їм необхідна щодо рівня аграрного виробництва, системи менеджменту, маркетингу, правової та комерційної інформації для здійснення виробничо-господарської діяльності. Сутність консультування полягає у забезпеченні теоретичної і практичної підтримки клієнта, спонукання його до дій і вирішення проблем, які виникли або назрівають.

Основна мета діяльності інформаційно-консультаційних (дорадчих) служб у аграрному секторі реалізується через систему завдань: розповсюдження спеціальних знань, впровадження у виробництво сучасних досягнень науки, техніки й технологій, надання сільськогосподарським товаровиробникам і сільському населенню консультаційних послуг із питань аграрного виробництва та розвитку соціальної сфери села, підвищення рівня знань і вдосконалення практичних навичок прибуткового господарювання в ринкових умовах.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Одним із найважливіших напрямів у збільшенні виробництва насіння соняшнику є створення дієвої системи надання інформаційно-консультаційних послуг, освоєння досягнень науково-технічного прогресу для обслуговування сільськогосподарських підприємств та підвищення рівня їх конкурентоспроможності.

Список літератури

1. Бондаренко М.О. Інформаційно-консультаційне забезпечення аграрного виробництва та перспективи його розвитку в Україні // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Серія: Економічні Науки. Вип. 4. Т. 1. – 2011. – С.19–24.

2. Сільськогосподарська дорадча діяльність : навч. посіб для дистанційного навчання / [Т.П. Кальна-Дубінюк, І.П. Кудінова, Л.Х. Рибак, Р.Я. Корінець]. Ніжин : Лисенко М.М., 2010. – 359 с.

3. Маслак О.В. Соняшникові прогнози / О.В. Маслак // Агробізнес сьогодні . – 2012. – №17/(240). – С. 15–19.

Рассмотрена сущность информационно-консультационного обеспечения производства подсолнуха в Украине, оценено состояние его производства. Определены место и роль подсолнуха для сельского хозяйства.

Информационно-консультационное обеспечение, консалтинговая служба, производство, подсолнух.

Essence is considered informatively consultative providing of production of sunflower in Ukraine, the state of his production is appraised. Certainly place and role of sunflower for agriculture.

Informatively consultative providing, deliberative service, production, sunflower.